

"ROBOTCHYJ NAROD" (The Working People) The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party, Affiliated with the S. D. Party of Canada. Published weekly by The Executive Committee of the U. S. D. P. of Canada. Winnipeg, Man. at 578 Main St. Phone: St. John 1465 M. Popovich, Editor. Subscription \$1.50 a year in Canada. Elsewhere \$1.75.

"РОБОЧИЙ НАРОД" одинока в Канаді і найстарша в Америці соціал-демократична часопись, орган Укр. Соц. Дем. Партії в Канаді. Виходить що тиждень. Редактор М. Попович. Річна передплата на "Р. Н." вносить: в Канаді \$1.50 в інших краях \$1.75 Рукописний не звертає ся. За оголошення редакція "Р. Н." не відповідає. Адреса до "Р. Н." така: "ROBOTCHYJ NAROD" Box 3658, (St. B.) Winnipeg, Man.

В обіймах мілітаризму і реакції.

Над північною Америкою повисла грізна туча. В обидвох сусідніх собі державах — Канаді і Злучених Державах, заносить ся на бурю. Вже можна побачувати прояви, які її віщують. В суспільному житті обох цих держав зростає напружене; зростає щораз більше і неопорність в суспільних відносинах.

В руслі дотеперішнього бігу річний починає ся сильне віроване, котре в наслідку витворює хаос, а що вийде із того хаосу — покаже будучність. Правительству, "во імя" інтересів тих, що ведуть безумну війну і проливають море людської невинної крові, ухватило ся безконтрольної політики, диктованої кончею неоправданого витягнення своїх народів до участі в війні. Правительству Злуч. Дер. ввели примусову військову службу. За ним пішло правительству Канади. Обидвом народам не дано голосу в сій справі. Правительства слухаю поборювали ся, що сам народ не схоче підставити своєї голови під ходак мілітаризму. Щобяки народи не дали спромоти виявити своєї волі, його звязано всякими законами воєнного часу і поставлено коло нього на сторожі мілітарний кулак і всі реакційні сили.

В той сам час, коли правительства обмежують права народу, они поширюють права для себе самих. Для одурення народу, они толкують, що все те, що они роблять потрібне для ратування загроженої ворогом демократії; тої самої демократії, котру они самі нищать усіми способами.

На свободу друкованого слова наложено в Канаді цензорський каганець; в Злуч. Державах право цензури присвоїв собі почтовий уряд, котрий заборонив вже дотепер приймаване на почту кільках соціалістичних газет і журналів. Вільні думки проти війни, примусової військової служби, в обороні горожанських прав, печатати в соціалістичній пресі забороняє ся; підчас коли буржуазній жовтій пресі дозволяє ся вести навіть хулганську погромну агітацію. Свободу зборів і вільного слова нищать поліційні власті, жовніри або банди голої підданого жовтою пресою і захоженої попущаю власті. Спонтаніні екцеси жовнірів і всяких темних фашивно-патріотичних реакційних елементів прибирають загальний характер. Реакція підносить свою повторну голову і в спільці з мілітаризмом давлять все, що тільки противить ся насаджуваній автократії, що тільки бажане нового свободнішого життя.

Жовніри розвивають мітінги, бють спокійних людей, нападають на льокалі соціалістичних організацій, арештують нічим не провинивших ся горожан. Діє ся се так в Бостоні, Нью Йорку, Філадельфії і других містах Злуч. Держав, як і в Вінніпегу, Торонто і інших містах Канади.

Банда шерифів, компанійних прислужників і "патріотичних" горожан, з'організовані в так звану "Citizens' Protective League", в Bisbee, Ariz. Злуч. Дер. вповні уоружені напали на членів юнії "Промислових Робітників Світа" і на власну руку забрали їх, числом 1,200, до залізничних вагонів тягарових і для перевозу худоби та вивезли їх з міста. Куди їх повезли, ніхто ще не знає, а урядники залізничної компанії не видать тої "гаїни". Буржуазна преса подає, що депортовано тих робітників тому, що они агітували за страйком і проти війни, а депортації помагали "бізнесмени і майнери, котрі хотять іти до роботи і не бажать, щобі загальний промисл їхньої землі оставав дальше безчинним".

В копальнях угля коло Estevan в Саскачеван, робітники вийшли сими днями на страйк, домагаючи ся підвищення платні. У відповідь на їхні домагання, компанії спровадили поліціантів і загнали робітників (переважно чужинців) до одного дому, вівзали якись судів, присудили робітникам по 50, 60 до 80 доларів кари, за "нанесену шкоду" компаніям і приказали робітникам вертати до роботи, бо в противнім случаю будуть уязнені. Робітники заплативши около \$2,000 "кари", вернули до роботи, в супроводі поліційських палок.

Власти дивлять ся на те все кризь пальці; а

капіталістичні жуліки і їхня преса підбурюють уесь реакційний елемент, роздувають огонь ненависти до всего, що тільки противить ся насаджувано мілітаризму і автократії, що тільки боронить демократичних прав, здобутих колись ціною великих жертв. Они з особливою увагою старають ся використати теперішню ситуацію на нищення робітничого руху.

Нині і найтемніший робітник, котрий уесь час довіряв радаи капіталістичних слуг і не наближав ся навіть до робітничих організацій а жив втовкмаченою в його голову думкою, що бог і "добрі пани" все роблять так як треба, — добачує, що кругом нього діє ся не так, як повинно діяти ся. Те, що йому грозило, зрозумів він аж тепер, коли його схвачено за горло. Оглянувшись кругом, він бачить, як його лукаві "приятелі" дорадаи оставляють його і втікають від нього на всі сторони. Він кричить тепер — ратунку! — і дивить ся в сторону тих своїх братів, з'організованих робітників, котрих він дотепер оминав, проклиная їх і шкодив їхній роботі.

Нам пишуть із фармів, із копалень, із залізничних доріг: брата поможіть, ратуєть нас! Не маєм тепер до кого влати ся, хіба до вас одних. Як ви нам не поможете, то ж тож нам поможете?

Тільки за пізно трохи спам'ятали ся ви товариші і брата. Ми вас давно перестерігали, щоб ви подумали про те, що жде вас вперед і щоб ви готовили ся до боротьби із новим лихом, яке готувить вам ваш і наш ворог — капіталістична кляса, буржуа — богачі. А готувити ся, ми вам радим, при помочи організацій. Колиб ви нині були зорганізовані, колиб сили усього працюючого люду були з'єднані, то чи посьміби ваш ворог робити з вами те, що він нині робить? Самі ви знаєте, що ні. Ми ще говорили вам в час кожних виборів: вибирайте людей, котриб сповняли вашу волю і заступали ваші інтереси а не капіталістичні. А ви вибрали наприклад до теперішнього домініального парламенту — 43 фабрикантів і купців, 76 адвокатів, капіталістичних прислужників, 10 видавців буржуазних газет, 15 лікарів, 24 директорів, 20 ріжнорода "бізнесменів", 4 попів, 23 владетелів великих фармів, і 6 людей без певного означеного занятя.

Чи вибрали ви хоч одного робітничого представителя? Чи вибрали ви хоч одного фермера, що знає, який то гіркий фармерський кушень хліба? Чи вибрали ви хоч одного такого свого представителя, якогуб ви знали, що він все боров ся і в парламенті буде бороти ся проти визиску, проти кривд заповдиюваних вам, проти мілітаризму, війни і проти цілого капіталістичного устрою?

Ні! Ви самі дбали про те, щоб на послів виходили ті, агенти котрих більше вам виборчих охляпів давали; ви готуві були укामінувати соціалістичного кандидата. Тому нині се мстить ся на вас.

Через те ви нині мущите приймати і зносити те все, що для вас роблять ваші заступники, чи оно добре чи зле; через те ви нині мущите товчити ся іти проливати людську кров, колиб вас покличуть; через те ви мущите готувити своїх синів на примусовий морд; через те ви мущите терпіти здириство, нестатки, голод і знуцання. І не йдете ви тепер до своїх представителів, щоб они не робили того, чого ви не бажаете, щоб они зглянули ся над вашим горем, над вашою ропкою; щоб не допустили до того, аби вас і ваших синів змушувало іти в незанятий від чужий край на убійство, або працювати під опікою багатців. Не йдете, бо знаєте, що они тепер не з вами а проти вас. Ви звертаєте ся тепер до тих, кого ви дотепер не слухали, на кого ви навіть камінем кидали; звертаєте ся до соціалістів.

А ми вам тепер скажемо те саме, що і давно говорили: ставайте в наші ряди! Організуйте ся! Плюньте в вічі всім тим своїм "приятелям", котрі вели вас по ліхий дорозі, а котрі тепер і словом не згадують, що вам робити, і лунчіть ся з нами для боротьби з окуражающим нас злом. Боря ся переходить в дуже поважну стадію і ваша поміч мати ме велике значіне.

Нехай тепер, коли нас обняли тиски мілітаризму і реакції, міцно зєднає нас наша спільна доля для боротьби за наше освободжене. А з'єднаюю силою ми розірвемо і найміцніші окуви, котрі на нас накладають і не ми перед ворожою силою, але она перед нами буде дрожати.

Фрідріх Енгельс

Розвиток Соціалізму від утопії до науки

(Переклав Мих. Лозинський.)

Ціна 15 цент.

НАКЛАДОМ "РОБОЧОГО НАРОДА". Вінніпег, Ман. 1917.

БРЕХНЯ ПРОТИ СТРАЙКУЮЧИХ БУДІВЛЯНИХ РОБІТНИКІВ.

На днях появила ся в вінніпегській англ. пресі публична офіційна заява організації будівляних контракторів, т. з. "Builders Exchange", в котрій та шайка експлуататорів поясняє причини, чому она не хоче вести переговори з юнією будівляних робітників в справі полагодженя страйку. Змалювавши на вступі прекрасними словами свої відносини до прочих юній фахових робітників, що працюють при будівлях, розказавши про те, як то чудво во їхня організація трактує всіх прочих юнійних робітників і як гарно она відносить ся до їхніх юній, та контракторська організація заявляє, що не хоче признати якоїсь там юній простих будівляних робітників, бо она складає ся майже виключно з самих Австрійців та Німців, котрі домагують ся підвищення платні на те, аби могли скласти більше грошей і вислати до старого краю, щоб помочи воявати наш край. Притім та контракторська організація висказує свій жалъ і здивоване, з приводу того, що другі юнійні робітники, котрі працюють при будівлях, посіпили з помічю "ворогам Канади" и вийшли на страйк для піддержаня страйку будівляних робітників.

Мало того. Контрактори на основі тої здуманой низької брехні вдали ся до правительств а до поміч.

Брехня контракторів всякому ясна. Хіба божевільний не знає ще, що в теперішній часі ніхто не може вислати грошей до жалдой держави, котра є в війні проти Великої Британії. Знають се й контрактори, але они сьвідомо брешуть, ц о би самим пригдуванем тих слів — Австрій, Німець, наструювати публичну опінію ворожо проти страйкарів.

Тимчасом в юнії будівляних робітників є, як показало ся після обчислення, задево 16 до 17 процент таких робітників, що походять з воюючих проти Англії держав і не мають горожанських паперів. Всі прочі, се горожани Канади або горожани тих країв, котрі є в союзі з Англією. Є Українці і Поляки з Росії, Великороси, Французи, Італійці, Ісландці і др.

Тому заява "Builders' Exchange" викликала велике обуренне серед юнійних робітників. "Manitoba Building Trades Federation" у відповідь на заяву "Builders' Exchange" опублікувала свою заяву, в котрій с на пояснює, що її заданче є намагаи злученем в ній юніям і що она вичерпала всі можливі мирні способи на те, щоб прийти до порозуміння з контракторами в справі підвищення платні будівляним робітникам, заки робітники вийшли на страйк. Відтак федерація еще раз вдала ся до контракторів з пропозицією полагодженя страйку, а коли і та пропозиція була з'ігнорована, всі фахові робітники при будівлях вийшли на страйк.

Заява та кінчить ся слідуючим: "Твержене, що юнія будівляних робітників складає ся переважно з Австрійців і Німців є безосновне! Після уважного розслідення найдено, що 75 процент членів юнії є натуралізовані горожани з правом голосу.

"Що до твердження, що нас приневолено дати поміч людям, котрі домагають ся більшшої платні будітоби для того, щобі могли більше грошей посылати до старого краю, аби там мали за що воювати проти нашого краю, то оно є таке абсурдне, що здаєть ся не варто на нього й звертати уваги; позаяк відомо, що ніхто не може найти такого банку або почтового уряду, через котрий можнаб було переслати гроші до котрого небудь з країв воюючих з Англією.

"За старанем одного члена. "Builders' Exchange" і одного зі злучених юній, скликано мітінг 5-го липня. Ми були присутвовані розважати всяке приступне предложение. Але нас здивувало, коли ми довадали

ся, що контрактори не хотять переговорювати жалдих справ з комітетом федерації, заявляючи, що они признають лише три основні фахи, а імено: мулярів, карпентерів і каміярів.

"Еще один мітінг відбув ся в понеділок, 9-го липня, в котрому взяли участь робітники лише тих фахів, так як домагали ся контрактори. На тім мітінгу знова нічо не зроблено, бо контрактори знова не хотіли признати простим будівляним робітн. права до організованя ся і обстоювали на тім, що они мають право дівастати робітників після законів про потребу і достарчуване, та висловили надію, що в короткім часі они зможут дістати робітників за току платню, яку плачено перед войною, а імено від 15 до 25 цент. на годину.

"Дальші переговори вели ся уже по полудні і всяких старая докладано, щобі прийти до полагодженя, але безуспішно. Контрактори пропонували, щобі фахові робітники ішли назад до роботи, а они з простими робітниками вже справлять ся при помочи мілітарних властей, поліції і "індженкшин". Ми подаємо се, як правдиві факти і надаємо се, що оно буде так само напечатане, як і офіційна заява подана через "Builders' Exchange".

"Апробовано Екзекутивною Федерацією."

Так, отже, представляє ся справа з брехнею контракторів. Сильна організаційна едність будівляних робітників виводить їх з рівноваги і они хвтають ся крайних способів. Але робітникам нема чого лякати ся застрашувань. Страйк продовжає ся успішно і їм треба лише спокійно пильнувати його і ждати його кінця.

КУПУЙТЕ ТИКЕТИ ДО РОЗИГРАВНИ В ДОХІД "РОБОЧОГО НАРОДА".

Тикети до розігравки в дохід "Робочого Народу" вже готові і можна їх купити в "Робочому Народі". Ціна кожного тикета — 25 цент.

В розігравку йде кілька сот вартісних річий — деякотрі по 25, 35 і 40 доларів.

На кожних п'ять тикетів, один виграє. Відділ нашої партії і інші робітничі організації повинні замовляти більшу скількість тикетів відразу.

Належитість за тикети належить слати з гори; можна посылати стемплями. На пересилку тикета на провінцію треба залучити стемпель за 3д.

Спішіть з замовленнями на тикети чим скорше тикети будуть розпродані, тим скорше відбуде ся розігравка.

В місці — приходіть за тикетами до редакції "Р.Н." — 873 Мейн Стр., а з провінції пишіть до:

"Robotchuj Narod" Box 3658, (Sta. B.) Winnipeg.

РІЧНИКИ "Р. Н." з 1916 Р.

можна замовляти в редакції "Р.Н.", по ціні \$1.10 за примірник вже з почтовою пересилкою. Річники є не оправлені. На зомовлене можемо також оправити і вислати два річники з 1915 і 1916 р.р. Ціна обидвох річників разом вносить \$3.00 вже з почтовою пересилкою.

Адресуйте: ROBOTCHYJ NAROD Box 3658, Winnipeg, Man.

Позір Товариші!

ВСІ ВАШІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ, як оголошення, тикети, заголовки на листових паперах, адреси на конвертах, бізнесові і візитові картки і т. п. посилайте до своєї друкарні "РОБОЧОГО НАРОДА"

Замовлення будуть виконані скоро і старанніше та дешевше чим у всякій іншій друкарні. Кожний Відділ нашої партії повинен мати листові папери з своїм наголовком і конверти з своєю зворотною адресою. Памятайте, що кожний наш цент повинен стати ся в наших власних робітничих руках і повинен бути зужиткований на поширене нашого руху, а тим самим на добро а не на шкоду наших українських робітників.

Тож вдавайте ся за всякими друкарами: **ROBOTCHYJ NAROD** Box 3658 Winnipeg, Man.

НОВА І ЧИСТА ПРАВДА: ПРО ПОНЕВОЛЕННЯ УКРАїнСЬКИЙ НАРОД!

Бібліотека "Новий Світ" в сім тижни випустить з друку книжку п. з.

"ЦАРСЬКА РОСІЯ І УКРАїнСЬКА СПРАВА"

написав В. Левинський. ЗМІСТ:

1. Исторична боротьба Московщини і Польщі за пановане над Україною;
2. Українська народність в рамках російської державности;
3. "Завершене діла" великого князя Івана Калити;
4. Великоруське громадянство й Українська справа;
5. Вплив російської державности на Українську думку;
6. Закінчене.

Самий зміст говорить, що шановний автор в книжку сю вложив велику працю, велику правду про свій поневолений український народ. В сім книжці докладно і ясно є описані мучи і боляі українського народу в яких він переучив ся більше як 250 років, то є, в старі "Царський Росії". Ми не поминимо, як скажемо: праца шановного автора являє ся першорядною і чистою і широкою правдою в українській літературі, в теперішній часі. Хай-же ся книжка, від початку до кінця, буде перечитана кожним Українцем, а головню робітником.

ЦІНА 50 центів. 5 за \$2.25; 10 за \$4.50; 25 за \$10.00; 100 за \$32.50.

ПИШІТЬ СЕРІЧАС ЗА НЕЮ ДО: "НОВИЙ СВІТ"

BOX 1051, — — — MONTREAL, QUE. Замовлення без грошей не важи. — Книгарням книгарської рабат.

*) Книжка ся вийшла з друку в російській мові, Женеви, в Швайцарії, п. з.: "Царская Россия и Украинский вопрос". Накладом українських соц. дем. робітників Канади.

ПРОЛЕТАРИЯТ І ЦЕРКВА

Трудно знайти якусь иншу магію в нашій суспільности, котра була в впливу в народі, котра-б буді організована, як церква. Мимо страшних ударів, яких да в останніх століттях і які сиплять пер — мимо того всего, церква богато "блудних синів" наvertsає з одної сторони — ремісники, склярі, рука великого капіталу, котрому життя є сказана на загибелі. З другої сторони — ремісники, склярі, рука великого капіталу, котрому життя є сказана на загибелі. З другої сторони — ремісники, склярі, рука великого капіталу, котрому життя є сказана на загибелі.

Уже сам факт наvertsає до цього шиб ворогів пролетариату, ставити питання: як же-ж має ставити ся до нього клася?

З церквою а радше з організацією на чолі її — клером — робітники на всіх царинах публичности вичити "Отченаша" має свідетство. Ні, вона надносить претекстами до підчищення своєї влади собі школу. І важна рука сиверситети. Вона регулює обрядність. Вона каже, в що мусять треба поступати. Найтиннішу треба поступати. Найтиннішу треба поступати. Найтиннішу треба поступати.

Церква сходить з неба на землі світ клякав перед апостолами — прагне вона. Але зійшовши з неба на гріш землю, лицем до ліня, стрінула обітчим рухом, котрий, рівноцінний світ стремить перебудувати своїх засад.

Кле-ж становиско зайняло до року церква? В поті чола бореть ся робітництво до року. Скоро він зрозумів величчя, він організує насамперед себе. Він знає, що лише з'єднав робітників, незалежно від націоналі, або партійної принадлежності, захитати економічною силою і приходять до нього люди і кажуць: "Тат, робітники мають право бути робітниками національними, вони не мають нічого до діла про це, аби особливо, соціал-демократи, аби особливо, соціал-демократи, аби особливо, соціал-демократи, аби особливо, соціал-демократи."

Розвивають-ж цілість і єдність руху, нацьковуючи одну частину армії проти другої — є нашою можна зробити робітництво більша прислуга для його волю.

І що прислугу буржуазії й робітників? Та сього не досить. Душе ходит до переконання, що саротьби не досить. Він розуміє протьба з потвором капіталістичний права. Свобода слова, виборчі права — як сон-вух до чоловіка, є потрібний руху. І тому неода тисьяк жила головами в боротьбі з ним.

А як задивляеть ся церква на цю? Устами свого найвищого, церква оголосила, що твердження народу є найвищий закон і божевільна думка! А Австрії були видані основні закони про волю союзів, слова, вичні свободи — єпископи в агітацію проти сих законів, євангельними й проклятими! Те, що є волею й світлом оклятем для церквий!

Католицька церква ніде не треба було кувати кайдалів, кожний рух проти породив, міг числити на як найроче зі сторони церквы. В австрії, церква підтримувала революційно-антисемітську реакцію з нею державний переворот мав на цілі задушити республіку, вона попирає карлістизм, аще була тим злим духом, що виси свободи. А політичний, або ті, які попирає клерікалію опору всю реакційну неспівісно-соціальні в Австрії кою у правительства, коли ти міліони на армію, або обидвох класів мас.

Народ не потребує політичного. В справах політичних до говореня. Одинок, щоплатити-податки й ходити